

Magisterská práce se věnuje analýze genderového diskurzu v socialistickém Československu šedesátých let. Jejím cílem je ukázat, jak je povaha genderového uspořádání reflektována ve zvolených dobových mediálních textech. Mezi ty jsem si vybrala Rudé právo (jakožto představitele oficiálního státního diskurzu), Literární noviny a Literární listy (jako zástupce tzv. kulturních časopisů, které vnímám jako představitele intelektuálního diskurzu dané doby). V úvodní části pracuji s teoriemi, jež se zabývají genderovými rysy komunistické ideologie a konkrétními změnami, které komunistický přístup k emancipaci žen pro ženy samotné znamenal. Na základě těchto teorií pak analyzuji vyhledané články, a to pomocí tematické a ideologické analýzy (specifický příklad kritické analýzy diskurzu). Zvláštní pozornost pak věnuji teoretické analýze diskuze, která se odehrála v roce 1967 na stránkách Literárních novin a jejímž tématem je vydání klíčové knihy druhé vlny „západního“ feministického myšlení Druhé pohlaví Simone de Beauvoir. Tato diskuze je významná, neboť představuje nový, a jak jsem také zjistila, ojedinělý typ debaty o otázkách genderového řádu a emancipace žen. Emancipační rétorika socialismu vycházela z marxistického přístupu, kde se centrálním místem ženské emancipace stala oblast trhu práce a produkce, a proto se orientovala především na otázku zaměstnanosti žen. Oproti tomu diskuze v Literárních novinách otevřela taková témata, jakými je konstruovanost genderového řádu, produkce reality v kultuře, nebo nastolení diskuze o biologicky dané versus konstruované povaze genderových vztahů.

Klíčová slova: genderový řád, socialistické Československo, komunistická ideologie, tematická analýza, kritická diskursivní analýza